A&G KRONIEK

Nieuwsbrief van de Vereniging Ambacht & Gereedschap april 2020 nr. 59

VOORJAARSEXCURSIE

Zaterdag 16 mei 2020

Buren en Ommeren (de Betuwe)

Van de voorzitter

Nadat Hans van Meijel op de laatste Najaarsbijeenkomst afscheid genomen heeft van het bestuur zijn we naarstig op zoek gegaan naar een opvolger. We hebben deze inmiddels gevonden in de persoon van Johan van Dijk uit Bergharen. Hij werd opgeleid voor timmerman, maar heeft een ruime ervaring in alle bouwvakken gedurende zijn 45 jarige loopbaan. De laatste 20 jaar was hij als uitvoerder belast met het zelfstandig tot een goed einde brengen van diverse projecten voor een middelgroot bouwbedrijf. Johan is getrouwd en heeft drie zonen en inmiddels drie kleinkinderen. We zijn blij dat we met Johan weer iemand in het bestuur krijgen met praktische kennis en verheugen ons op een constructieve samenwerking.

Ondanks het feit dat we in het bestuur recentelijk twee nieuwe gezichten hebben mogen begroeten zijn we nog steeds op zoek naar mensen die de voorzitters- en secretarisrol op niet al te lange termijn op zich kunnen en willen nemen. Volgens het schema van aftreden zullen beide functies in 2021 vacant worden. Zoals we allen weten is een jaar snel voorbij en het zou mooi zijn als we volgend voorjaar zicht zouden hebben op de opvolging.

Helaas moeten we onze locatie voor de Najaarsbijeenkomst in Arnhem na twee keer weer verlaten wegens plannen van de gemeente voor een andere bestemming. We zijn in de weer met een locatie in Scherpenzeel, zeer centraal gelegen en hopen hier binnenkort tot overeenstemming te komen. Inmiddels zijn de voorbereidingen in volle gang en dit betreft dan met name het vele werk dat door de boedelcommissie wordt verzet. Ook dit jaar zijn we weer verzekerd van een aantal mooie inzendingen voor veiling en verkooptafels.

Deze editie van de A & G Kroniek staat voor een groot deel in het teken van de komende voorjaarsexcusie, die ons naar de Betuwe gaat voeren. Jan Blaas, die zijn wortels in deze streek heeft, zal ons meevoeren naar enkele bijzonder mooie plekjes, zoals u verderop kunt lezen. Na exotische buitenlandse locaties in België en Duitsland zijn we dus weer terug in ons eigen landje, en wel zeer centraal gelegen zodat we hopen op een sterke opkomst. Zoals u weet hebben we altijd zonnig weer met een temperatuur rond de 20-22 graden dus dit zal ongetwijfeld ook gaan helpen.

Hein Coolen (voorzitter)

Voorjaarsexcursie naar de Betuwe

Zaterdag 16 mei 2020

Het programma:

- 09:30 ontvangst met koffie/appeltaart in de Prinsenhof te Buren
- 10:15 wandelen door het stadje Buren naar het Marechausseemuseum
- 12:30 lunch bij de Pannenkoekenbakker
- 13:30 rit van 15 minuten via provinciale weg N320 naar Ommeren
- 14:00 bezoek museum Baron van Brakel in Ommeren
- 16:00 afsluitende borrel in het streekmuseum.

Adressen:

De Prinsenhof, De Bijen 1 4116 GG Buren
Koninklijk Marechausseemuseum, Weeshuisstraat 9, 4116BN Buren
Pannekoekenbakker Buren, Buitenhuizenpoort 4116CA Buren
Streekmuseum Baron van Brakel, Provincialeweg 21, 4032NZ Ommeren

Aanmelding

U kunt zich voor deze excursie aanmelden door een bedrag van € 25,00 per persoon over te maken naar IBAN: **NL15 INGB 0000 3007 41** en vanuit het buitenland BIC: INGBNL2A ten name van Ambacht en Gereedschap. Graag vermelden aantal deelnemers en excursie 16 mei 2020. Uiteraard zijn introducees van harte welkom. De inschrijving is inclusief de lunch, toegang tot de musea en rondleidingen. Indien mogelijk uw museumjaarkaart meenemen. Betaling graag vóór 8 mei. U hoeft verder niets te doen. Bij betaling na 8 mei graag een mailtje naar j.blaas@planet.nl of bel 0317 616363

Toelichting bij de voorjaarsexcursie

Jan Blaas

Het stadje Buren

In de ochtend bezoeken we het prachtige oude stadje Buren in de Betuwe. We beginnen de dag vlak buiten de stadswal in de Prinsenhof waar we bij een kopje koffie en een stuk appeltaart iedereen kunnen begroeten. We laten de auto staan en wandelen een stukje langs de gracht en dan over de brug het stadje in.

De stad binnen de gracht en ommuring is maar klein en je verbaast je dat het al in 1395 stadsrechten kreeg. Buren heeft dan ook een bijzondere geschiedenis en dat ervaar je als je er doorheen wandelt.

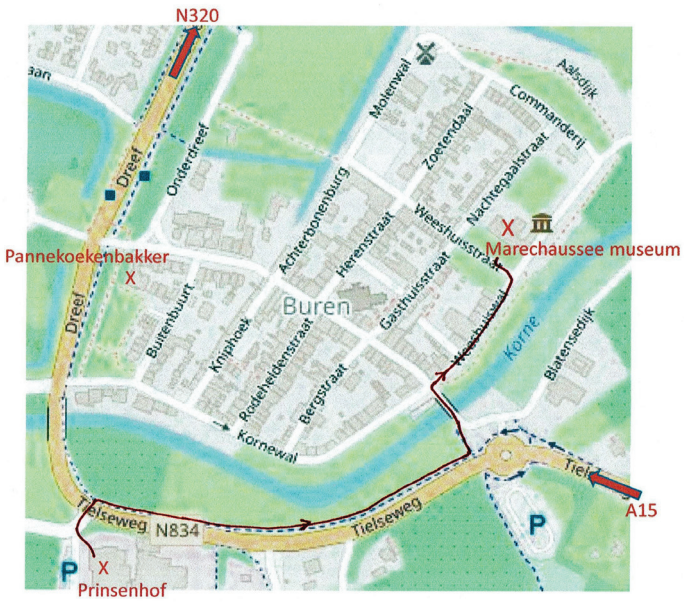

Plattegrond Buren

Stadspoort Buren

Entree Marechaussee museum

Marechaussee te paard

De omwalling van het vestingstadje is nog goed bewaard gebleven en er staan maar liefst ruim 150 monumenten op de lijst. De stadspoort, muurhuizen, de kerk, de kleine synagoge, de stadsmolen, vele pareltjes zijn te bewonderen in de historische straatjes. Buren heeft een bijzondere band met de Oranjes. De eerste vrouw van Willem van Oranje was Anna van Buren. Daarom mogen Willem Alexander en Maxima zich graaf en gravin van Buren noemen. Het graafschap Buren was lang een zelfstandige heerlijkheid. In de 19e eeuw en zelfs tot de jaren 50 na de oorlog gebeurde er weinig in Buren. Zichtbare verkrotting en armoede was een groot probleem. Vanaf de zestiger jaren begint het herstel met jarenlange restauraties. Het is een geluk dat de oude stad niet ten prooi is gevallen aan grote vernieuwingsplannen en sloop. Nu lijkt het stadje een openluchtmuseum en wandelen en fietsen het hele jaar door vele toeristen door de straten. Buren kent twee musea, het Oranje Museum in het oude raadhuis en het Koninklijke Marechausseemuseum in het vroegere weeshuis.

Het Koninklijke Marechausseemuseum (Door tonen van uw museumjaarkaart steunt u A&G)

Maria van Nassau, een dochter van Willem van Oranje, erfde het graafschap Buren en liet hier een weeshuis bouwen. Het gebouw stamt uit 1613 en is een voorbeeld van prachtige renaissance bouw. Samen met de ommuring van de tuin is het geheel een bijzonder rijksmonument. Sinds 1972 is in dit gebouw het Koninklijk Marechausseemuseum gevestigd. Aan de presentatie in het museum is de laatste jaren flink gewerkt. De locatie is prachtig maar levert door de monumentale status van het gebouw ook voor problemen, zo is er nog geen lift naar de eerste verdieping. Veel aandacht voor de rijke historie van de Koninklijke Marechaussee die begint in 1814, maar ook is er veel te ontdekken over de huidige taken van dit corps zoals beveiliging, internationale taken, grenzen en hun rol bij terreurdreiging. In dit museum staan twee gidsen klaar om ons in groepjes van 20 personen rond te leiden. Een rondleiding door het museum duurt een klein uur. We kunnen niet allemaal tegelijk mee met de

Gebouwen museum Baron van Brakel

rondleiding, maar we hebben twee uur de tijd tot de lunch en wat wandelen door de stad is ook zeer de moeite waard.

De Pannekoekenbakker

Vanaf 12:30 worden we verwacht bij de Pannekoekenbakker die met hulp van de plattegrond makkelijk te vinden is. We hoeven niet te wachten tot iedereen aanwezig is dus gewoon aanschuiven en uw pannenkoek naar keuze opgeven. De drankjes zijn voor eigen rekening.
Na de lunch is het van het Pannekoekenhuis een klein stukje lopen naar de auto die bij de Prinsenhof is blijven staan. Vanaf 14:00 zijn we welkom bij het streekmuseum Baron van Brakel in Ommeren. We blijven in de gemeente Buren en rijden via de provinciale weg N320 in nog geen 20 minuten door de mooie Betuwe naar het museum in Ommeren. Voor de bloeiende Betuwe zijn we zeker gezien het vroege voorjaar te laat maar mogelijk dat er nog een enkele appelboom bloesem draagt.

Het streekmuseum Baron van Brakel

Dit museum sluit helemaal aan bij ons A&G bloed. Er is veel te zien over wonen en werken in het verleden. Het is het resultaat van een samenbundeling van een aantal partijen die los van elkaar al vele jaren bezig waren met de geschiedenis van de Betuwe. Het heemkundig museum is in 1988 begonnen op deze locatie en werd vanwege veel aanbiedingen uit de hele Betuwe enkele keren vergroot. In 2015 volgt na een grondige verbouwing een uitbreiding tot de huidige staat, met zelfs een verdieping onder de grond.
In de kelderverdieping is het boerenwagenmuseum en de radmakerij gevestigd. De historische wagens en rijtuigen komen voor een groot deel uit het vroegere wagenmuseum in Buren. In 2006 kreeg daar de stadspoort en aangrenzende muurhuizen een

Entree Marechaussee museum

Wagenmakerij

Schamel

andere bestemming. Op deze nieuwe plek komen de prachtige rijke boerenwagens pas echt tot hun recht. De begane grond van het museum is helemaal gewijd aan 'wonen, werken en leven in de Betuwe'. Geen slecht verlichte stoffige kamertjes maar prachtig opgestelde levendige uitbeeldingen met authentieke objecten en inrichting.
De eerste verdieping is de thuisbasis van de historische kring Kesteren en het Arend Datema instituut. Hier wordt vooral de archeologische geschiedenis van de Betuwe getoond met veel aandacht voor de Romeinen die op de limes route hier veel sporen hebben nagelaten. Geweldig om te bedenken dat dit

bijzondere museum helemaal met inzet van een grote groep vrijwilligers tot stand is gebracht. A&G is van harte welkom en we worden door enthousiaste medewerkers gratis rondgeleid. Om 16:00 uur kunnen we de dag afsluiten met een drankje in het museumcafé.

Wie was de Baron van Brakel?
Het streekmuseum in Ommeren draagt de naam van Baron van Brakel daarom wil ik hier heel kort ingaan op het leven en de betekenis van deze baron. Baron van Brakel van den Eng (1788-1865) stamde uit een belangrijk adellijk geslacht, lid van de Betuwse ridderschap en van de ridders van de Duitse orde. Hij woonde met zijn vrouw, de barones van Neukirchen op het landgoed De Eng bij Ommeren. Het huis Den Eng, wat in de volksmond 'het kasteel' werd genoemd is in de oorlog verwoest. De Franse tijd was natuurlijk niet makkelijk voor de baron maar hij wist zich toch bestuurlijk belangrijke posities te verwerven. Hij was zeer sociaal voelend en zag het als zijn taak om de landbouw in Nederland te moderniseren en daarmee de armoede te bestrijden. De boerderij van 130 hectare bij zijn landgoed werd ontwikkeld tot een groot proefstation op het gebied van teeltmethoden, rassen, bemesting en vele mechanische uitvindingen. Hij was zelf ook een verwoed uitvinder van agrarische werktuigen. Lang niet alles was daarbij succesvol en er was veel argwaan uit de conservatieve boeren sector maar hij liet zich niet ontmoedigen. Naast de praktijk was hij bestuurlijk zeer actief en medeoprichter van een landbouwschool en van de belangrijke Gelderse maatschappij van landbouw. Tekenend voor zijn passie is het verhaal dat hij de heraldische versiering met zijn wapens in de timpaan op huis de Eng liet vervangen door zijn zelfgemaakte logo met landbouwgereedschappen.
Bij testament liet hij zijn landgoed met huizen en boerderij na aan een fonds genaamd "hulpbetoon aan de arbeidende klasse". Dit fonds wordt in de huidige tijd beheerd door een stichting. Het museum is schatplichtig aan dit fonds en draagt dan ook trots zijn naam. Naast het museum ligt nog een stuk bos, met op een eiland in de vijver het graf van de baron. Er staan nog veel bijzondere bomen uit de bloeitijd van het landgoed en het zal worden ontsloten tot wandel arboretum. Baron van Brakel is een bekende man geworden in de ontwikkeling van de Nederlandse landbouw in de 19e eeuw en hij is zeker een belangrijke Betuwnaar die voorleeft met een prachtig museum.

Wonen en werken

Modellen de Kock

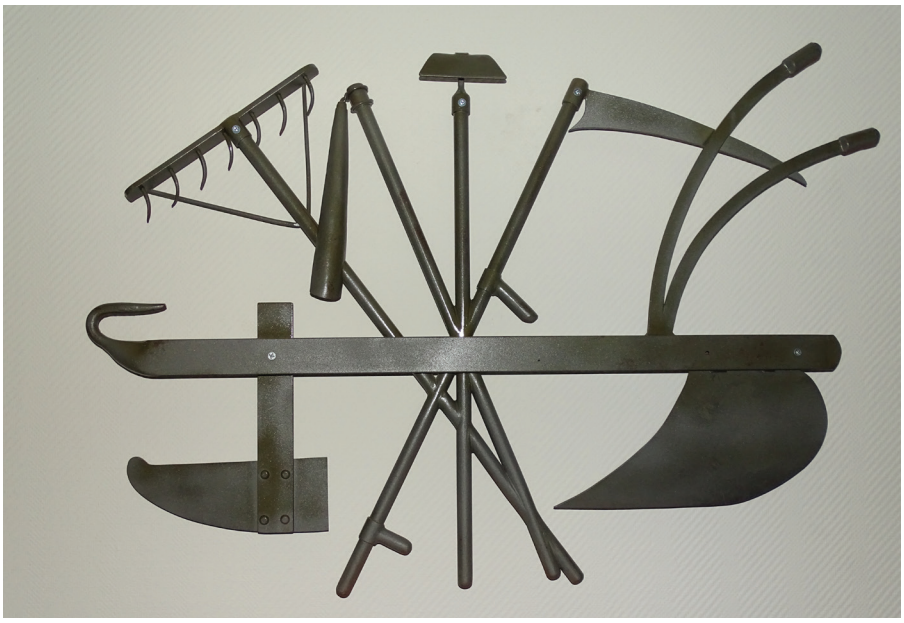

Logo van de Baron

Verslag ledenvergadering

Notulen van de 26e Algemene Ledenvergadering van Ambacht & Gereedschap gehouden op zaterdag 9 november 2019, zalencentrum Parkstaete, te Velp

Cees van der Graaf

Opening
Voorzitter Hein Coolen opent om 10.30 uur de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering van de vereniging. Hij heet de 120 tot 125 bezoekers welkom. Hein begint met de mededeling dat we als bestuur ontzettend blij zijn dat Rijk van den Bunt onze nieuwe penningmeester is. Samen met zijn vrouw Ria die de financiële- en ledenadministratie gaat doen is het bestuur weer voltallig.
Helaas kunnen zij van vanwege ziekte vandaag niet aanwezig zijn. Ook Jo Jacobs heeft zich vanwege ziekte moeten afmelden.
Het programma wordt in het kort toegelicht. De ledenvergadering duurt tot ca 11.30 uur
Na de ledenvergadering is er een koffiepauze en gelegenheid tot bijpraten.
Ook dit jaar zijn er weer verschillende tafels met presentaties, exposities of demonstraties.
Geert Hardeman heeft een presentatie over zijn werk als meubelrestaurateur. De gebroeders Mensert laten zien hoe je moet werken met een profielschaaf. Gerrit Vink toont een deel van zijn collectie griendwerkersgereedschap. Johannes van de Velde laat ons kennis maken met zijn verzameling boren.
Om 12.30 uur is de lunchpauze Na de lunch gaan de verkooptafels om 13.30 uur open.
Om 15.00 uur is de gebruikelijke verloting met aansluitend de veiling. Leden die willen bieden op een van de veilingstukken moeten zich van te voren inschrijven.
Door Jan Blaas wordt aangegeven dat hij niet alle veilingstukken heeft meegenomen. De vergeten veilingstukken worden bij de volgende ledenvergadering geveild.

Vaststelling van de notulen van de 25e Algemene Vergadering van 3 november 2018
De notulen worden door de voorzitter aan de orde gesteld. Er kan gereageerd worden op zowel tekst als op inhoud.
Er zijn geen opmerkingen. De notulen worden, met dank aan de secretaris, als zodanig vastgesteld.

Jaarverslag 2018-2019
De secretaris geeft op hoofdlijnen een toelichting op het jaarverslag zoals is opgenomen in de A&G Kroniek nr. 58 van oktober 2019.
Het bestuur is dit jaar 5x bijeengeweest. Er wordt altijd bij een van de bestuursleden thuis vergaderd zodat de kosten zoveel mogelijk beperkt zijn.
Het totaal aantal leden is stabiel gebleven. Het aantal leden van onze vereniging schommelt al jaren tussen de 400 en 420 leden. De meeste leden zijn ouder dan 50 jaar. Jongeren hebben duidelijk minder interesse of tijd voor onze vereniging.
De onderbezetting van het bestuur was ook dit jaar weer een punt van aandacht. De komst van Rijk van den Bunt maakt dat de vacature penningmeester is opgelost. Zijn vrouw Ria doet de financiële administratie in combinatie met de ledenadministratie.
De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) gaf ook dit jaar weer de nodige administratieve drukte. Leden die (nog) geen toestemming hebben gegeven worden niet opgenomen in onze ledenlijst.
De website is dit jaar bijgewerkt
Alle eerdere uitgaven van de A&G Kroniek en de Nieuwsbrief staan er nu weer op. Ook de Gildebrief kunt u nu tot en met 2015 inzien op de website.
Nu de basis weer op orde is gaan we ons het komend jaar richten op het aantrekkelijker maken van het forum.
De voorjaarsexcursie op zaterdag 11 mei naar het Archeologische Park Xanten in Duitsland was bijzonder geslaagd. Een opkomst van 70 personen was weliswaar bescheiden maar gezien de afstand voor een deel van onze leden niet helemaal een verrassing.
Onze vereniging werkt met een klein bestuur die ondersteund wordt door verschillende commissies. Een

werkwijze die maakt dat ook leden met een beperkte hoeveelheid vrije tijd ook een bestuurstaak op zich kunnen nemen. Als voorbeeld van wat een bestuurslid zoal doet heeft de secretaris een omschrijving uitgewerkt van zijn werkzaamheden. Als er leden zijn die een actieve rol willen vervullen in het bestuur, een commissie of bij een bijzonder evenement dan zijn deze van harte welkom.
De boedelcommissie heeft weer veel werk verzet om verschillende verzamelingen een goede bestemming te geven.
De regionale bijeenkomsten georganiseerd door onze leden voorzien duidelijk in een behoefte.
Kortom we zijn een gezonde vereniging met gemiddeld 400 leden die veel plezier beleven aan hun hobby.

Financiën
Jan Blaas geeft vanwege de afwezigheid van Rijk van den Bunt een toelichting op de begroting.
Qua financiën zijn we een gezonde vereniging. We hebben een stevige reserve. Wel is enige relativering op zijn plaats. De welvaart van onze vereniging komt voor een belangrijk deel door de opbrengst van de veiling en de verloting.
De voorjaarsbijeenkomst heeft iets meer gekost dan begroot. Daar tegenover staat dat de opbrengst van de veiling / verkoop / verloting iets hoger was dan vorig jaar
Mede dankzij een degelijk financieel beleid is een verhoging van de contributie niet nodig. Met waardering wordt de begroting vastgesteld.

Verslag van de kascommissie voor het boekjaar 2017-2018
De kas is recentelijk gecontroleerd door Marieke Gels en Johan van Gils. De conclusie van de kascommissie is dat de boekhouding een overzichtelijke / verzorgde indruk maakt. Er zijn geen ongeregeldheden geconstateerd. De kascommissie is van oordeel dat de penningmeester zijn taak correct heeft uitgevoerd. Het advies van de kascommissie aan de ledenvergadering om decharge te verlenen wordt met een applaus bevestigt.

Verkiezing van de kascommissie voor het boekjaar 2019-2020
De kascommissie voor het boekjaar 2018-2019 bestaat uit Johan van Gils en Wim Appelman Op de vraag van de voorzitter wie zich wil opgeven voor het vervullen van de reserve vacature 2019-2020 meldt zich Ruud van Vliet.
Deelname aan de kascommissie is in principe voor drie jaar waarvan het eerste jaar als reserve.

Bestuur
Volgens het rooster van aftreden is Hans van Meijel dit jaar aan de beurt om af te treden. Hans heeft aangegeven niet beschikbar te zijn voor een volgende periode.
Door Hein Coolen wordt aangegeven dat we als bestuur Hans zullen missen. Hans is een lid van het eerste uur. Iemand die zich met hart en ziel verbonden voelt met de vereniging A&G. Helaas is voor Hans het bestuurswerk vanwege gezondheidsproblemen fysiek niet meer te doen.
Als waardering voor zijn deskundige inbreng krijgt Hans het boek Atlas Cultureel erfgoed. Zijn vrouw Petra wordt met een fraai boeket bedankt voor de vele hand en spandiensten die zij voor A&G heeft gedaan. Met een warm applaus nemen de leden afscheidt van Hans en Petra.
In zijn slotwoord geeft Hans aan beschikbaar te zijn voor kleine regelklussen voor de vereniging.
Door onze voorzitter wordt aangegeven dat we nog op zoek zijn voor een vervanger van Hans. Continuiteit is belangrijk, kom naar voren als je wil.

Gedachtewisseling met leden
Gevraagd wordt of de begroting zoals afgedrukt in de A&G Kroniek nr. 58 wel volledig is weergegeven. Aangegeven wordt dat een sluitende begroting in de bestuursvergadering is goedgekeurd. In overleg met de nieuwe penningmeester zal worden nagegaan of er nog een aanvulling nodig is. Als dit zo is dan volgt er een rectificatie in de eerst volgende Kroniek.
In de Kroniek staat aangegeven dat het bestuur op zoek is naar activiteiten die aansluiten op de belangrijkste doelstelling van de vereniging namelijk 'het opwekken en verdiepen van de belangstelling voor de historie en de technieken van de diverse ambachten'
Gevraagd wordt wat van de leden wordt verwacht.
Aangegeven wordt dat bijv. de regionale bijeenkomsten een voorbeeld zijn van een vernieuwende activiteit. Mogelijk komen vanuit deze bijeenkomsten weer nieuwe ideeën die we als bestuur kunnen ondersteunen / uitwerken.
Gevraagd wordt of al bekend is waar de voorjaarsexcursie naar toe gaat. Op de website staat nog niets. We hebben nog geen bestemming waar we in het voorjaar naar toe gaan. Zodra dit bekend is dan wordt dit via de Kroniek / website bekend gemaakt.
Gevraagd wordt of de najaarsbijeenkomst volgens jaar weer in Velp is. Door diverse leden wordt aangeven aan dat de school locatie in Ede vanwege het parkeren, de aan en afvoer van gereedschappen etc. beter geschikt was.
Het bestuur gaat op zoek naar een nieuwe locatie Als er leden zijn die een alternatief weten dan horen we dit graag.

John Boele geeft aan dat de redactie ruimte heeft voor publicaties. Als u iets weet wat interessant is voor een artikel geef het dan door aan de redactie. Ook ideeën voor publicaties zijn welkom.

Sluiting
Na deze gedachtewisseling sluit de voorzitter de 26e algemene ledenvergadering van de vereniging Ambacht & Gereedschap.

Cees van der Graaf
Secretaris A&G

Verslag najaarsbijeenkomst 2019

John Boele

Al vroeg op pad om op tijd in Velp te arriveren, waar we ons konden inschrijven bij de dames Blaas en Coolen. Al snel vulde zich de centrale hal van Parkstaete met enthousiaste leden die genoten van het gratis kopje koffie. Altijd weer goed te zien hoeveel vriendschappen er binnen de vereniging zijn ontstaan en hoe fijn het is om elkaar dan weer in november bij de jaarvergadering te ontmoeten. Met zo'n 125 bezoekers is het best wel gauw vol in de centrale hal, dus het is te hopen dat de oude locatie in Ede toch snel weer herbouwd kan worden.

De jaarvergadering liep heel vlot, jammer dat onze nieuwe penningmeester door ziekte verstek moest laten gaan. Daarna was er gelegenheid om in een aparte zaal diverse tafels met presentaties te bekijken. Gerrit en Willem Mensert gaven een demonstratie met de profielschaaf en hadden na afloop behoorlijk wat werk om alle krullen weer op te ruimen. Geert Hardeman had een prachtige presentatie over zijn meubelrestauraties, terwijl Gerrit Vink daarnaast een hoeveelheid gereedschappen en attributen van de griendwerker liet zien. Johannes van de Velde had een uitgebreide verzameling handboren meegebracht en Alex Burgmeijer toonde een deel van zijn verzameling (Nooitgedacht) beitels.

Voor de lunch was ook nog de gelegenheid om de te veilen kavels te bekijken en ook om op de "Wat is dat tafel" te kijken of men misschien iets toe te voegen had aan de beschrijvingen. Ondertussen werden er door de dames Coolen en Rode flink veel loten verkocht. Direct na de lunch barstte de verkoop los. Ondanks het feit dat er nu twee zalen beschikbaar waren, was het toch weer erg druk bij de verkooptafels. Desondanks wist menigeen weer iets moois voor zijn verzameling te scoren. Vanaf 15 uur weren de verloting en veiling weer in de grote zaal gehouden. Bij sommige veilingstukken werd er behoorlijk fanatiek geboden, wat aangeeft dat er mooie te koop waren. Hein Coolen hanteerde de veilinghamer met verve en zodoende kwam er weer een mooi bedrag als netto opbrengst voor de vereniging bij.
Bij het verlaten van Parkstaete kreeg ieder lid de Gildebrief 2019 uitgereikt, goed voor vele pagina's leesplezier. Al met al weer een geslaagde Najaarsbijeenkomt. Een bedankje aan allen die dit weer mogelijk hebben gemaakt is zeker op zijn plaats.

GRIENDKIST

GEREEDSCHAP GRIENDEN

Regionale bijeenkomsten 15 februari 2020

John Boele

Deze keer niet in het Museum Mensert in Delft, maar bij één van de leden (Eddy) thuis. Gelukkig pasten we met onze 11 man nog prima rond de grote tafel. Bij binnenkomst werden we onthaald op koffie met zelfgebakken cake. Het was weer een feest van herkenning en verbazing over de voorwerpen die ter tafel kwamen. Variërend van een speelgoedauto van Nooitgedacht, een collectie bijzondere aanstekers, fraaie micrometers, enkele Indonesische sloten, bibliotheek met houtsoorten in boekvorm, speciale beitels om uit te hakken etc. Na het rondje met de diverse bekende en onbekende voorwerpen, mochten we een kijkje nemen op de "museumzolder" van Eddy. Bijzonder om te zien wat hij in zo'n tien jaar aan mooie gereedschappen heeft weten te verzamelen.
Het was weer een zeer geslaagde middag en ik wil leden in andere regio's nogmaals aansporen om ook daar regionale bijeenkomsten te organiseren.

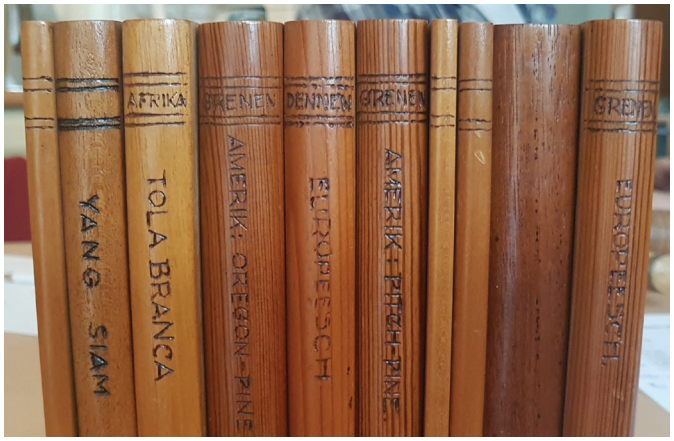

Regio bijeenkomst midden Nederland rond de grote rivieren

Het succes van de regio bijeenkomsten van leden in Delft en in het Noorden heeft Johan van Dijk en Gerrit Snoek geïnspireerd om plannen te maken voor hun Regio. Gerrit woont in de Betuwe en Johan in het land van Maas en Waal en daar ligt het centrum van de regio waar zij aan denken. De locatie voor deze bijeenkomst werd gevonden bij de "Tuut" een museum stoomgemaal langs de Maas. We denken daarbij aan een gezellige dag met koffie, broodjes, een rondleiding bij de Tuut en natuurlijk een levendige discussie over bijzondere stukjes gereedschap die iedereen heeft meegenomen.
Hieronder de uitnodiging voor een bijeenkomst op een zaterdag in september en we horen graag via de mail of telefoon wie belangstelling heeft.

Uitnodiging

Datum:	Zaterdag 26-09-2020
Tijd:	Welkom vanaf 10.00 uur. Aanvang 10,30 uur tot 16,00 uur.
Plaats:	Museum De Tuut, 6629AA Appeltern.
Kosten:	Koffie, broodje en rondleiding tussen 20,00 en 25,00 euro. Betaling bij aanvang.

Aanmelden bij:
Johan van Dijk: vandijk74@hotmail.com; tel 06 5074 4738
Gerrit Snoek: gsnoek@upcmail.nl; tel 06 5041 8169

Bezoek Deutsches Museum in München

John Boele

Tijdens een recent lang weekend in München heb ik o.a. het Deutsches Museum bezocht. Werkelijk een eldorado voor iemand die geïnteresseerd is in de geschiedenis van techniek. Scheepvaart, Luchtvaart, Landmeetkunde, Computertechnologie etc etc hebben allemaal zo hun eigen afdeling.
Werkelijk zeer de moeite waard om zomaar een dag door te brengen. De afdeling scheepvaart had een compleet nagebouwd passagiersschip en zeer interessante gereedschappen zoals gebruikt in de scheepsbouw. De afdeling luchtvaart heeft een aantal fraaie oude modellen uit de begintijd oa de eerste vliegtuigen van de gebroeders Wright. Vooral de afdeling mathematische instrumenten was voor mij (als passerverzamelaar) een geweldige ervaring: veel bijzondere rekenmachines en teken- en meetinstrumenten.
Kortom, mocht u ooit in de buurt komen, het is zeker de moeite waard om even een omweg te maken.

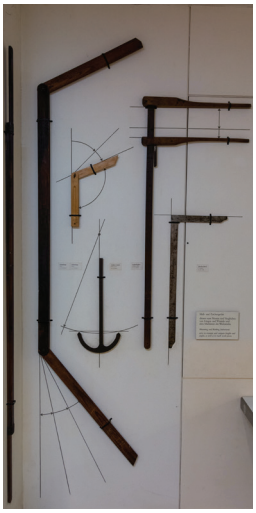

Een bijzondere leuningschaaf

Hein Coolen

De leuningschaaf gevonden door Oene Zwaagstra

In een artikel dat ik schreef voor de Gildebrief 2018 getiteld 'Trapleuningen en Leuningschaven' maakte ik melding van het feit dat er in Nederland nauwelijks iets over het gebruik van trapleuningschaven is geschreven. Ook zijn er relatief weinig trapleuningschaven bekend. Groot was dan ook mijn verbazing toen ik benaderd werd door ons lid Oene Zwaagstra in Burgum (Fr.) die mij vertelde eens op een rommelmarkt een dergelijke schaaf te hebben gevonden.

Deze schaaf heeft een dubbele beitel en is maar liefst 50 cm. lang. Daarmee wordt bijna de dubbele lengte van een normale profielschaaf bereikt. Maar de uitzonderlijke lengte is niet het enig afwijkende kenmerk. Ook de houtsoort, iepenhout, is een verrassing. Aan de voorkant is een stok door de schaaf gestoken, zodat deze door twee personen bediend kan worden. Dit is een oorspronkelijk aangebracht karakteristiek en is dus geen latere toevoeging. Voor wat betreft dit laatste ben ik minder zeker van de twee uithollingen die boven op de schaaf zijn aangebracht. Deze zijn vrij ruw uitgestoken en vallen daarmee enigszins uit de toon bij het verder overwegend strakke karakter van de schaaf.
Deze uithollingen zijn duidelijk bedoeld om bij het gebruik meer grip en steun voor de handen te hebben, evenals de gedeeltelijke verlaging van het blok aan de achterkant.

De schaaf heeft verder een mooi geprofileerde lijst die loopt over de volle lengterichting, ongeveer op halve hoogte, onderbroken door twee spaanopeningen, die rond gestoken zijn. Deze zijn weliswaar

Detail van de uithollingen boven op de schaaf.

Detail van de gedeeltelijke verlaging aan de achterkant.

Detail van de lijst en de spaanopeningen.

Detail van het profiel

Detail van het merk.

gladder afgewerkt dan de uitsparingen boven op de schaaf, maar vertonen niettemin duidelijke sporen van de guts.

Het profiel is een vrij gewoon leuningprofiel van iets meer dan 60 mm breedte. Hiermee wordt de trapleuning aan twee zijden gefatsoeneerd.

De schaaf lijkt duidelijk Nederlands, ronde spaanopeningen en geprofileerde zijlijst wijzen allen die richting op. Het is echter onwaarschijnlijk dat de schaaf door een professionele schavenmaker is gemaakt. De gebruikte houtsoort en de afwerking van met name de spaanopeningen duiden hier niet op. Ook zitten deze spaanopeningen niet op dezelfde hoogte, iets dat bij professioneel gemaakte schaven vrijwel altijd het geval is. Hoewel de schaaf een merkteken heeft. is dit niet tot een bekende schavenmaker te herleiden.

In het merk zijn de letters 'I' en 'A' te onderscheiden (ofschoon ik minder zeker ben van de 'I') maar de suggestie dat de schaaf gemaakt kan zijn door de 17e eeuwse schavenmaker Jan Arentsz. Wissing moet afgezien van het feit dat het merk niet overeenstemt, ook om twee andere redenen worden verworpen. De eerste reden is, zoals ik ook in het eerder genoemde artikel aangaf, dat geprofileerde trapleuningen pas echt in de 18e eeuw hun intrede deden en de tweede reden is dat de schaaf qua uiterlijk eerder aansluit bij latere schaven. Ook de ongemerkte schaafbeitels geven ons weinig additionele aanknopingspunten.

Een woord van dank is op zijn plaats aan Oene Zwaagstra voor het delen van deze mooie vondst

Inhoud van deze A & G Kroniek

Van de voorzitter	2
Voorjaarsexcursie	3
Verslag Ledenvergadering 2019	6
Verslag Najaarbijeenkomst	8
Regio bijeenkomst	10
Deutsches Museum Munchen	11
Reis naar Japan	12
Een bijzondere trapleuning schaaf	14

De A&G Kroniek verschijnt tweemaal per jaar.
Redactie: John Boele

Redactieadres:
John Boele
Westerdreef 52
2152 CS Nieuw-Vennep
Tel: 0252 689228
Email: john.boele@gmail.com

Niets in deze uitgave mag, op welke wijze dan ook, worden gekopieerd en/of vermenigvuldigd zonder schriftelijke toestemming van het bestuur van de vereniging Ambacht & Gereedschap.

Ledenadministratie: Ria van den Bunt,
administratie@ambachtengereedschap.nl
Boedelcommissie: Jan Blaas, Jo Jacobs en Gerrit Snoek
Bankrekening: IBAN: NL15 INGB 0000 3007 41
BIC: INGBNL2A
t.n.v. Ambacht en Gereedschap

Bestuur Vereniging Ambacht & Gereedschap

Voorzitter:

Hein Coolen
voorzitter@ambachtengereedschap.nl
Diepenbrocklaan 4a
6711 GN Ede
Tel. (0318) 61 43 73

Secretaris:

Cees van der Graaf
secretaris@ambachtengereedschap.nl
Schuwacht 140
2941 EH Lekkerkerk
Tel. (0180) 66 36 88

Penningmeester:

Rijk van den Bunt
penningmeester@ambachtengereedschap.nl
Zeisterweg 2
3931 MG Woudenberg
Tel. (033) 286 1719

Leden:

Jan Blaas
boedelcommissie@ambachtengereedschap.nl
Platanenlaan 13
3911 PA Rhenen
Tel. 06 531 79 547

Hans van Meijel
h.vanmeijel@home.nl
Haag 22a
5815 CB Merselo
Tel. (0478) 54 62 61

Jo Jacobs
Sint-Crispijnstraat 17
5211 ZC 's-Hertogenbosch
tel: (06) 5471 1272

www.ambachtengereedschap.nl

Het verschil tussen de ledenlijst en het ledenbestand

N.a.v. het uitbrengen van de ledenlijst in oktober 2019 hebben we gemerkt dat er onder een aantal leden onduidelijkheid bestaat over de ledenlijst en het ledenbestand. Onderstaand hoop ik daar duidelijkheid over te verschaffen.

De ledenlijst
Elk jaar (of indien nodig 2x per jaar) verspreidt de vereniging de "papieren" ledenlijst onder al haar leden. Op deze ledenlijst mogen alleen **die** leden vermeld worden, die hiervoor schriftelijk hun toestemming hebben gegeven. Dit heeft te maken met de nieuwe privacy wetgeving, dit is dus een wettelijke verplichting.

Indien uw naam niet in deze ledenlijst staat, dan is de reden hiervoor dat u geen toestemming heeft gegeven. Dit heeft uiteraard geen gevolgen voor uw lidmaatschap. De ledenlijst staat los van het ledenbestand en uw lidmaatschap.

Als bijlage bij deze Kroniek treft u een formulier aan waarmee u toestemming kunt geven voor het opnemen van uw gegevens op de ledenlijst.
Mocht u reeds toestemming hebben gegeven, of u wenst geen toestemming te geven, dan hoeft u verder geen actie te ondernemen.

De verantwoording voor de toestemmingsformulieren, en dus voor inhoud van de ledenlijst, ligt bij onze secretaris Cees van der Graaf. Voor vragen hieromtrent kunt u contact met hem opnemen:
secretaris@ambachtengereedschap.nl
Schuwacht 140 - 2941 EH Lekkerkerk
Tel. (0180) 66 36 88

Het ledenbestand
In het ledenbestand van de vereniging worden alle gegevens van onze leden bijgehouden: naam, adres, telefoonnummer(s), e-mail adres etc. Het ledenbestand wordt o.a. gebruikt voor het uitprinten van de adresetiketten en het bijhouden van welke leden zich opgegeven hebben voor de voor-/najaarsbijeenkomst en wie zijn/haar contributie betaald heeft.

Het is daarom erg handig, als u bij iedere betaling uw lidnummer vermeldt. Als er meerdere leden zijn met dezelfde achternaam moet het vinkje wel bij de juiste persoon gezet worden. Gelukkig doen al heel veel leden dit, waarvoor mijn dank.

Mocht u van adres veranderen of een ander telefoonnummer of e-mail adres krijgen, dan gelieve dit z.s.m. aan mij door te geven. Ik verwerk de wijzigingen in het ledenbestand, zodat deze up-to-date blijft.

De verantwoording voor het ledenbestand ligt bij de ledenadministratie:
administratie@ambachtengereedschap.nl
Zeisterweg 2 – 3931 MG Woudenberg – Tel. (033) 286 17 19

Ik hoop hiermee het e.e.a. verduidelijkt te hebben. Mochten er nog vragen zijn dan kunt u hierover uiteraard altijd contact met mij opnemen.

Ria van den Bunt,
Ledenadministratie